

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35274
Nom	Neurologia i neuropsicologia general i del llenguatge
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	9.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1203 - Grau de Logopèdia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	1	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1203 - Grau de Logopèdia	3 - Biologia	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
ARENAS FENOLLAR, M.CARMEN	268 - Psicobiologia
FERNANDEZ RODRIGUEZ, CONRADO ANTONIO	260 - Medicina

RESUM

L'assignatura de Neurologia i Neuropsicologia General i del Llenguatge s'encarrega de proporcionar a l'alumne els coneixements bàsics actuals que es tenen sobre la Neurologia, proporcionant-li una base anatòmica i fisiològica del sistema nerviós humà, base de les funcions cognitives superiors. A més, permet adquirir els coneixements necessaris perquè el/l'estudiant puga cursar les posteriors assignatures assignades a l'àrea de coneixement de Psicobiologia. Aquesta assignatura consta d'una part anatomofisiològica del sistema nerviós, que permetrà a l'alumne conèixer quin és el substrat orgànic –macro i microscòpic- sobre la qual s'assenta el pensament humà i de la qual el llenguatge és una part fonamental. En una segona part es comenten els procediments bàsics amb els quals la Neurologia desenvolupa el seu treball, de tal manera que l'estudiant estiga familiaritzat amb les principals tècniques neurològiques. En una tercera part s'explica la patologia bàsica desenvolupant les diferents formes d'emmalaltir que pot presentar el sistema nerviós i les seues característiques diferencials. En un quart bloc, aborda el concepte i mètodes d'estudi en Neuropsicologia. En el cinquè bloc s'estudia l'especialització hemisfèrica en relació amb el llenguatge. En el sisè bloc es repassa les principals etiologies de les alteracions del llenguatge i, finalment, s'examinen les alteracions neuropsicològiques del llenguatge.

Aquesta assignatura proporciona les competències necessàries per a poder comprendre correctament

assignatures posteriors com l'assignatura obligatòria de tercer curs de Grau "Intervenció logopèdica en dany cerebral sobrevingut" en la qual s'aborda la intervenció neuropsicològica, l'assignatura obligatòria de segon curse "Trastorns neurodegeneratius" i l'obligatòria de tercer curse "Intervenció logopèdica en trastorns neurodegeneratius" en les quals es focalitza en l'àmbit de les demències i la seua intervenció neuropsicològica i logopèdica.

L'objectiu és que el graduat en Logopèdia conega de manera bàsica el sistema nerviós humà i puga així enfrontar-se als reptes que la seua professió li planteja. Entre ells es troba el diagnòstic i la rehabilitació de quadres patològics com el dany cerebral sobrevingut, el coneixement de les bases sobre les quals se sustenta la intel·ligència i el llenguatge humà, des d'un punt de vista normal i patològic, i el treball en equips de marcat caràcter multidisciplinari.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Atès que aquesta assignatura pertany al primer any de carrera i té un caràcter bàsic, no s'exigeixen coneixements previs; no obstant els coneixements previs de biologia, anatomia i fisiologia són aconsellables per a una major i més ràpida assimilació de l'assignatura.

COMPETÈNCIES

1203 - Grau de Logopèdia

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Explorar, avaluar, diagnosticar i emetre pronòstic d'evolució dels trastorns de la comunicació i el llenguatge des d'una perspectiva multidisciplinària.
- Conèixer els límits de les seues competències i saber identificar si és necessari un tractament interdisciplinari.
- Fomentar les habilitats comunicatives en la població general.
- Conèixer i valorar de forma crítica la terminologia i la metodologia pròpies de la investigació logopèdica.

- Realitzar interconsultes i derivacions a altres professionals de la salut i l'educació.
- Coneixement del desenvolupament normal del llenguatge.
- L'alumne/a coneixerà els diferents trastorns neuropsicològics, les tècniques per al seu diagnòstic i les seues etiologies principals.
- L'alumne/a podrà realitzar una valoració neuropsicològica abreujada a una persona voluntària real.
- L'alumne/a estarà capacitat/ada per a emetre un informe neuropsicològic d'un cas clínic real.
- L'alumne/a coneixerà la mecànica de passar proves neuropsicològiques.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Conèixer i poder descriure l'estructura del sistema nerviós i identificar les seues parts.

Conèixer i poder descriure la neurofisiologia de la percepció.

Poder diferenciar les fases del neurodesenvolupament

Conèixer i poder descriure les diferents tècniques utilitzades en la Neuropsicologia del Llenguatge i la seua aplicació a l'estudi de l'especialització hemisfèrica i les alteracions de la comunicació.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Neurologia general i del llenguatge: Anatomofisiologia del sistema nerviós humà.

En aquest bloc es desenvoluparan els conceptes anatòmics i fisiològics, aprofundint en aquells que tenen més importància per a la funció del llenguatge. Es farà especial èmfasi en el mecanisme cerebral que permet el llenguatge humà i la seua fisiopatologia.

2. Neurologia general i del llenguatge: La metodologia neurològica

S'explicaran els diferents mètodes a l'hora d'avaluar el sistema nerviós, ressaltant el procés diagnòstic en Neurologia i les diferents eines que la tecnologia actual posa a la disposició dels professionals que s'enfronten a les diferents alteracions neurològiques.

3. Neurologia general i del llenguatge: Fisiopatologia neurològica

S'explicarà des d'un punt de vista *etiologic-clínic la *neuropatologia, és a dir, els diferents tipus de malalties que poden afectar al sistema nerviós humà segons la seua etiologia i característiques diferencials perquè l'alumne es familiaritze amb els diversos tipus de pacients que veurà en el desenvolupament de la seua carrera professional.

4. Neuropsicologia general i del llenguatge: Concepte i desenvolupament històric de la Neuropsicologia .

Psicobiologia i la Neurociència, així com les seues característiques i les seues diferents orientacions. Es farà major èmfasi en tots els aspectes relacionats amb els avanços en Neuropsicologia del Llenguatge. També es desenvoluparà en aquest bloc, tant en les classes teòriques com en les classes pràctiques, l'origen filogenètic del llenguatge, mostrant i discutint les teories actuals i els seus arguments principals, i analitzant en profunditat els avanços en genètica del llenguatge.

5. Neuropsicologia general i del llenguatge: Especialització hemisfèrica i llenguatge

S'exposaran les principals especialitzacions hemisfèriques tant funcionals com anatòmiques i bioquímiques, desenvolupant en major mesura les referides als processos lingüístics. Per a això s'analitzaran, tant des d'una perspectiva teòrica com pràctica, els estudis sobre cervell dividit i les principals metodologies utilitzades en aquest camp. També s'identificaran les principals diferències de gènere en l'especialització hemisfèrica i el llenguatge.

6. Neuropsicologia general i del llenguatge: Alteracions neuropsicològiques del llenguatge.

S'analitzaran la semiologia dels trastorns afàsics, els principals models neurals del llenguatge, les àrees d'exploració i els diferents tipus d'afàsies. També s'identificaran altres alteracions neuropsicològiques del llenguatge: alexies, dislèxies, agafies, aprosodias, disfàsia, acalculia i apràxies.

7. Neuropsicologia general i del llenguatge: Intervenció neuropsicològica.

Es raonaran els diferents àmbits d'actuació des de la neuropsicologia, analitzant la possible recuperació de la funció. Es descriuran les principals teories de la recuperació funcional, comprenent els factors determinants i els mecanismes de recuperació en el sistema nerviós central.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	60,00	100
Pràctiques en laboratori	30,00	100
Estudi i treball autònom	135,00	0
TOTAL	225,00	

METODOLOGIA DOCENT

-Classes teòriques presencials: exposició de continguts, presentació de material audiovisual, discussió dels continguts a l'aula.

-Classes pràctiques i seminaris sobre els temes indicats en l'apartat de Descripció dels Continguts.

-Treball de l'alumne: preparació i defensa de treballs, discussió de continguts vistos en les classes teòriques i pràctiques, cerca d'informació sobre la matèria objecte d'estudi, etc.

-Tutories programades individuals i/ o en xicotets grups.

-Estudi de l'alumne, preparació i realització de les proves d'avaluació.

-La duració de cada activitat es reparteix entre els dos quadrimestres a parts iguals tenint en compte el volum de treball especificat en aquesta guia.

AVALUACIÓ

- Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant una prova escrita sobre el nivell de coneixements (resolució de qüestions i problemes similars als plantejats en les classes presencials tant teòriques com pràctiques) adquirits per l'estudiant. Es realitzarà una prova sobre continguts de Neurologia del primer quadrimestre i una altra prova sobre continguts de Neuropsicologia del segon quadrimestre. Constituirà el 70% de la nota final. Aquesta part de l'avaluació és totalment recuperable en segona convocatòria. La nota final s'obtindrà fent la mitjana entre la nota de la part de Neurologia (primer quadrimestre) i de la part de Neuropsicologia (segon quadrimestre), sempre que s'haja demostrat assolir un domini mínim del 50% tant en els continguts del primer quadrimestre com en la dels del segon quadrimestre.

- Presentació oral o escrita d'informes o treballs individuals o en grup, entregats al llarg primer quadrimestre (Neurologia) i del segon quadrimestre (Neuropsicologia) dins el termini establert pel professor per a cada cas, que impliquen que l'alumne ha desenvolupat competències de coneixement, comprensió i aplicació dels continguts de l'assignatura. Constituirà un 20% de la nota final. Aquesta nota es guardarà per a la segona convocatòria. En el cas que un estudiant no haja presentat cap treball o informe i no tinga cap nota d'aquesta part, només podrà recuperar la part d'este percentatge que no haja sigut avaluat amb treballs grupals y/o amb exposicions en classe, realitzant l'avaluació que el professor considere oportuna el dia de l'examen de la segona convocatòria (entregant un treball o realitzant un informe complementari en l'examen).

- Es realitzarà una avaluació contínua dels continguts teòrics i pràctics, així com de les competències de l'estudiant, mitjançant la seva participació activa en les activitats de classes, seminaris i tallers tant durant el primer quadrimestre (Neurologia) com durant el segon quadrimestre (Neuropsicologia). Els treballs realitzats sobre aquestes activitats seran entregats a la classe en finalitzar la sessió presencial o mitjançant informe en el termini que estime el professor. Es proporcionarà sempre a l'estudiant la correcció dels mateixos, ja siga de manera individual o col·lectiva. Constituirà un 10% de la nota final i en cap cas és recuperable a la segona convocatòria.

Requeriments mínims:

Per superar l'assignatura, serà necessari aconseguir un domini mínim del 50% en el primer apartat d'avaluació (valoració de coneixements teòrics-pràctics mitjançant prova escrita) tant en la prova sobre els continguts del primer quadrimestre com en la dels continguts del segon quadrimestre.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- CUETOS, F. (2012). Neurociencia del lenguaje. Bases neurológicas e implicaciones clínicas. Editorial Médica Panamericana. Madrid.
- GÓNZALEZ LAZARO, P. y GONZALEZ ORTUÑO, B. (2012). Afasia. De la teoría a la práctica. Ed. Médica Panamericana, Madrid.
- DIÉGUEZ-VIDE, F.; PEÑA-CASANOVA J. (2012). Cerebro y Lenguaje. Sintomatología Neurolingüística. Ed. Médica Panamericana, Madrid.
- GONZÁLEZ-LÁZARO, P. y GONZÁLEZ-ORTUÑO, B. (2012). Afasia. De la teoría a la práctica. Ed. Médica Panamericana, Madrid.
- JUNQUE, C., BRUNA, O. y MATARÓ, M. (2004). Neuropsicología del Lenguaje. Masson, Barcelona.
- LOVE, R.J, WEBB, W.G., KIRSHNER, H.S., y cols (2001). Neurología para los especialistas del habla y del lenguaje (3ªed.). Ed. Médica Panamericana, Buenos Aires.
- PEÑA CASANOVA, J. (2007). Neurología de la Conducta y Neuropsicología. Ed. Médica Panamericana.
- ROPPER, A.H., SAMUELS, M.A., KLEIN, J.P. y cols. (2017). Adams y Victor, principios de neurología. Ed. McGraw-Hill/Interamericana, México.
- WEBB, W.G. y ADLER, R.K. (2010). Neurología para el logopeda (5ªed.). Ed. Elsevier, Madrid.

Complementàries

- - ARDILA A. (2008) Neuropsicología del lenguaje. En: TIRAPU J., RIOS-LAGO M. MAESTÚ F. (Eds.) Manual de Neuropsicología. Viguera Editores, Barcelona. Pp. 97-121.
- ARNEDO, M.; BEMBIBRE, J.; TRIVINO, M. (2012). Neuropsicología. A través de casos clínicos. Ed. Médica Panamericana, Madrid.
- BRUNA, O.; ROIG, T.; PUYUELO, M.; JUNQUÉ C. Y RUANO, A. (2011). Rehabilitación neuropsicológica. Intervención y práctica clínica. Elsevier, Masson. Barcelona.
- GIL, R. (2007). Neuropsicología (4ª edición). Elsevier Masson, Barcelona.
- JUNQUE, C. y BARROSO, J. (2009). Manual de Neuropsicología. Síntesis Psicología, Madrid.
- LEON-CARRION, J. (2007). Daño Cerebral. Ed. Debate.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. CONTINGUTS

No hi ha modificacions respecte als continguts que apareixen en la guia docent de l'assignatura.

2. VOLUM DE TREBALL I PLANIFICACIÓ TEMPORAL DE LA DOCÈNCIA

Es manté el volum de treball que apareix en la guia docent de l'assignatura.

Durant el segon quadrimestre, tal com s'ha realitzat durant el primer quadrimestre de l'assignatura, el 100% de les classes teòriques es realitzaran de manera virtual, i el 100% de les classes pràctiques es realitzaran de manera presencial (si la situació sanitària ho permet). No es veu afectada la distribució del volum de treball contemplat en la Guia Docent.

3. METODOLOGIA DOCENT

L'assignatura seguirà un model híbrid de docència semipresencial.

Les classes teòriques, d'acord amb el que s'estableix per a tota la titulació, s'impartiran de manera no presencial. Els materials seran posats a la disposició de l'alumnat a través de l'Aula Virtual i les classes s'impartiran de manera síncrona d'acord amb l'horari de classes establert per la facultat.

Les classes pràctiques seran presencials. En el cas en el qual les condicions sanitàries així ho requerisquen, les sessions de pràctiques s'adaptaran al format en línia i s'estendran el temps que determine la Comissió Acadèmica de Títol d'acord amb les directrius que es reben des de Rectorat, impartint-se de manera síncrona d'acord amb l'horari de classes establert per la facultat i utilitzant materials dissenyats per a l'aprenentatge no presencial a través dels recursos d'aula virtual.

Les tutories es realitzaran a través del correu electrònic institucional de la Universitat de València. En cas de considerar-se convenient, es podran realitzar tutories per videoconferència a l'entorn de l'Aula Virtual.

4. AVALUACIÓ

En l'avaluació de l'assignatura, tant en el primer com en el segon quadrimestre, es prioritza el sistema d'avaluació contínua. En cas que l'alumnat haja de realitzar la prova de rendiment final del mòdul, per no haver assistit al mínim requerit i/o no haver realitzat les activitats proposades d'avaluació contínua, la prova final es realitzarà en el format establert de preguntes objectives que apareix en la guia docent de l'assignatura.

La qualificació final de l'assignatura en cada quadrimestre, segons escenari semipresencial i segons potencial escenari totalment en línia, s'obté de: 1) entre un 30-50% d'avaluació contínua, 2) entre un 50-70% de prova final. El pes final dependrà de les circumstàncies docents: a) en cas de docència semipresencial un 30% d'avaluació contínua i un 70% de prova final; b) en cas de docència en línia o, en cas de no ser factible fer una prova final presencial, un 50% d'avaluació contínua i un 50% de prova final.

Es manté qualsevol altre aspecte no recollit en aquest apartat d'avaluació però que sí que aparega reflectit en l'apartat d'avaluació de la guia docent de l'assignatura.

Les proves finals se celebraran d'acord amb el règim que determinen els acords del Consell de Govern vigent a cada moment. En el cas que les circumstàncies sanitàries impidiren la realització de proves d'avaluació presencials, aquestes s'articularan per mitjà de l'aula virtual.

5. BIBLIOGRAFIA

Al ja indicat en la Guia Docent, s'afeg:

El Servei de Biblioteques de la UV posa a la disposició de l'alumnat l'accés a manuals en línia. A més, a l'Aula Virtual de l'assignatura s'inclourà una recopilació de materials disponibles en línia.